

Στην αυλή της Γης

Η σελίδα αυτή ετοιμάζεται από το Κέντρο Μελετών και Έρευνας ΑΚΤΗ. Για το φύλλο αυτό συνεργάστηκαν η Ξένια Ι. Λοϊζίδου, πολιτικός μηχανικός/ακτομηχανικός, ο Μιχάλης Ι. Λοϊζίδης, κημικός μηχανικός - μηχανικός περιβάλλοντος, και η Κυριακή Δημητρίου, υπεύθυνη προγραμμάτων της ΑΚΤΗΣ, συντονίστρια του προγράμματος εργασιακής εμπειρίας ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ, που υλοποιείται με τη συνεργασία της ΑΚΤΗΣ και της EuroLife. www.akti.org.cy
Για τις απόψεις/σχόλια/εισηγήσεις σας στο akti@akti.org.cy

Πόσα παιδιά παίζουν σε ανοιχτούς ελεύθερους χώρους;

Διάβαζα την περασμένη βδομάδα ένα άρθρο που δημοσιεύτηκε στην Guardian (If children lose contact with nature they won't fight for it | George Monbiot), που δίνει στοιχεία για την αποξένωση των παιδιών στην Αγγλία από το φυσικό περιβάλλον.

Της Ξένιας Ι. Λοϊζίδου

Λέει στο κείμενο ο κ. Monbiot ότι οι Άγγλοι έφηβοι (11 με 15 χρόνων) περνούν τον μισό από τον χρόνο που δεν κοιμούνται μπροστά από μια οθόνη. Από το 1970 μέχρι σήμερα έχει μειωθεί κατά 90% το ποσοστό των παιδιών που παίζουν σε ανοιχτούς χώρους, χωρίς την επίβλεψη του γονέα! Λιγότερο από 10% των παιδιών έχει την ευκαιρία να βρεθεί στη φύση, για περίπατο ή παιχνίδι. Και μόλις μέσα σε έξι χρόνια (1997 - 2003) μειώθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες κατά 50% ο αριθμός των παιδιών που έχουν χόμπι σε ανοιχτό χώρο. Τρομαχτικά τα στοιχεία; Και εδώ, στην Κύπρο, παρ' όλες τις υπέροχες καιρικές συνθήκες, βλέπουμε αυτό το φαινόμενο να καλπάζει. Δεν ξέρω αν έχουν γίνει έρευνες, δεν τις εντοπίσαμε, για το πόσο κλείνουμε τα παιδιά μας στην Κύπρο. Βρήκαμε μόνο στοιχεία για την παιδική παχυσαρκία και φρικάρουμε: σύμφωνα με το Ερευνητικό και Εκπαιδευτικό Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, ποσοστό 22,2% των παιδιών ηλικίας δύο μέχρι οκτώ χρονών είναι παχύσαρκα ή υπέρβαρα. Επιπλέον, αρκετά παιδιά έχουν αυξημένη χοληστερόλη και άλλα υψηλή αρτηριακή πίεση λόγω υπερβολικού βάρους. Η υπερβολική ανησυχία

των μαμάδων να μην "κρῶσει" το παιδί (ναι, βλέπω μαμάδες να ντύνουν τα παιδιά τους με σκούφους και κασκόλ μόλις "πέσει" η θερμοκρασία στους 200 C και να μην τα αφήνουν να βγουν από το σπίνι!!), να μην "λερωθεί" το παιδί με χώματα ή με άμμο (έλεος!!), η ευκολία της επίβλεψης σε έναν κλειστό παιδότοπο, ή η απόλυτη ευκολία του γονι-

ού όταν το παιδί του αποχαυνώνεται μπροστά στην τηλεόραση ή στην οθόνη του υπολογιστή και δεν έχει απαιτήσεις, όλα αυτά μας οδηγούν στην επιλογή να κρατάμε τα παιδιά μας κλειστά στα σπίνια, στους καναπέδες, να "σαβουρώνουν" ό,τι να 'ναι βλέποντας τηλεόραση, αρκεί να τα έχουμε εκεί, να τα ελέγχουμε! Και μετά αυτό τους γίνεται τρό-

πος ζωής, και η επαφή με τη φύση δεν τους είναι απαραίτητη. Πώς να εκτιμήσει κανείς κάτι που δεν ξέρει;

Έρευνα του Πανεπιστημίου του Illinois, που αναφέρει στο βιβλίο του ο Richard Louv's "Last Child in the Woods", αποδίδει την αύξηση του Συνδρόμου Ελλειμματικής Προσοχής στην απομάκρυνση των παιδιών από τη φύ-

ση. Έχει αποδειχτεί ότι τα παιδιά που παίζουν έξω στη φύση, κάτω από τα δέντρα, εμφανίζουν πολύ μικρότερες πιθανότητες να αναπτύξουν το Σύνδρομο της Ελλειμματικής Προσοχής, όπως βέβαια και πλήθος άλλων ασθενειών και παθήσεων.

Παιδιά από 5 έως 12 χρόνων, που περνούν σημαντικό χρόνο παίζοντας ελεύθερα στη φύση, αναπτύσσουν τη δημιουργικότητά τους και είναι σαφώς καλύτεροι μαθητές από παιδιά που διαβάζουν πολύ αλλά παραμένουν εντός κλειστών χώρων. Σχετική η γνωστή έρευνα της Edith Cobb "the Ecology of Imagination in Childhood": "Ίσως το να πιέζουμε τα παιδιά να διαβάζουν τόσο πολύ, αντί να τα αφήνουμε (ή να τα προτρέπουμε, λέω εγώ) να παίζουν στην ύπαιθρο, είναι αντιπαραγωγικό". Πριν από χρόνια, σε ένα νησί της Ελλάδας, συνόδευα μια ομάδα παιδιών σε μια εξόρμηση στην ύπαιθρο, και τους έλεγα να δοκιμάζουν χόρτα και βότανα που βρίσκαμε στον δρόμο μας και να τα αναγνωρίσουμε. Τότε, ένα από τα παιδιά, όταν δοκίμασε άγρια μέντα, είπε "μυρίζει σαν τσίχλα"! Η άγρια μέντα μυρίζει σαν τσίχλα και όχι η τσίχλα μυρίζει άγρια μέντα! Αυτό και αν είναι "παρά φύση"! Η νέα τάξη πραγμάτων;

Γονείς, ξεμπλοκάρετε πριν είναι αργά. Ηρεμήστε, ας λερωθούν και λίγο τα παιδιά, ας "χάσουν" λίγες ώρες από το διάβασμα, ας γδαρθούν και λίγο σκαρφλώνοντας σε κανένα δέντρο. Δεν θα πάθουν τίποτα. Το κακό που παθαίνουν κλεισμένα στα σπίνια, ή σε παιδότοπους, μπροστά από οθόνες, είναι μεγαλύτερο και μόνιμο για την ψυχική και τη σωματική υγεία τους.

ΖΩ! ...σε έναν τόπο με πολίτες πρώτης θέσεως!

Κάθε φορά που ταξιδεύω στο εξωτερικό με αεροπλάνο, παρατηρώ ένα διαχρονικό φαινόμενο, που δεν παύει να με προβληματίζει: βουλευτές, ευρωβουλευτές, υπουργοί, μεγαλόσχρημοι δημόσιοι υπάλληλοι, θεσμικοί με άλλα λόγια άνθρωποι, ταξιδεύουν στην πρώτη θέση, με λεφτά δικά μας, των πολιτών! Είναι ελαχίστες οι εξαιρέσεις και μπράβο τους! Χτες, από τις Βρυξέλλες, οι της πρώτης θέσεως ήταν όλοι κρατικοί αξιωματούχοι. Δέχομαι ένας ιδιώτης, ένας επιχειρηματίας να ταξιδεύει στην πρώτη θέση, με τα δικά του τα λεφτά

πληρώνει. Αλλά "με ξένα κόλλυβα, μνημόσυνα", ιδιαίτερα σε καιρό οικονομικής κρίσης, όπου όλοι μάς ζητούν να σφίξουμε τα ζωνάρια, ε, όχι, αποτελεί πρόκληση. Μπορούν οι αξιωματούχοι του κράτους να επωφελούνται από τις διευκολύνσεις των αερογραμμών ως "συχνοί επιβάτες", χωρίς να επιβαρύνουν τα κρατικά ταμεία και να κάθονται με τον υπόλοιπο κόσμο. Έλεος πια με αυτόν τον αρχοντοχωριατισμό! Δεν είναι πλέον σικ, δεν το έχουν καταλάβει οι θεσμικοί μας άρχοντες;

ΕΛ

ΜΙΚΡΕΣ ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

... στις πόλεις του νερού

Από το Delft της Ολλανδίας μέχρι την Brugge του Βελγίου, και τη Βενετία βεβαίως βασίλισσα, οι πόλεις του νερού πάντα όμορφες! Με τα κανάλια, τις γέφυρες, τα λιθόστρωτα, αφήνουν στον επισκέπτη τη ρομαντική τους γλύκα. Αυτήν τη φορά αναρωτηθήκαμε, γιατί δεν μπορεί η παλιά πόλη της Λευκωσίας να συγκροτηθεί σε μια κανονική, αστική περιοχή, με τα μικρά ξενοδοχεία, τα μπακάλικα της γειτονιάς, τα ποδήλατα, την ελεγχόμενη κυκλοφορία. Φταίνε πολλά, φταίει ο δήμος, φταίνε και οι υπερβολικές απαιτήσεις της Πολεοδομίας, που δεν έχουν καμία ελαστικότητα ως προς τον χώρο όπου καλούνται οι πολίτες να τις εφαρμόσουν. Περιπατώντας στα δρομάκια της Brugge, αυτό σκεφτόμασταν και μελαγχολήσαμε... Να ρωτήσουμε με την ευκαιρία: πάλι φέτος το πανάκριβο "παραμυθένιο" λούνα παρκ ήρθε στη Λευκωσία, ως προσφορά του δήμου για τη χριστουγεννιάτικη ατμόσφαιρα! Γιατί δεν ακολουθούμε πετυχημένα παραδείγματα συμμετοχής των πολιτών (βλέπε "παραμυθούπολεις σε όλες τις πόλεις της βόρειας Ευρώπης), παρά μένουμε σε ξεπερασμένες, ακριβές για τον πολίτη, πρακτικές; Πήγε κανένας τον δήμο με τα παιδιά του, να δει πόσο στοιχίζει στον πολίτη μισή ώρα στη λευκωσιτική "παραμυθούπολη";

ΕΛ

